ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

zo 14. mája 2009 *

Vo veci C-161/08,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím hof van beroep te Antwerpen (Belgicko) z 8. apríla 2008 a doručený Súdnemu dvoru 18. apríla 2008, ktorý súvisí s konaním:

Internationaal Verhuis- en Transportbedrijf Jan de Lely BV

proti

Belgickému kráľovstvu,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory A. Rosas (spravodajca), sudcovia A. Ó Caoimh, J. N. Cunha Rodrigues, U. Lõhmus a A. Arabadjiev,

* Jazyk konania: holandčina.

generálna advokátka: E. Sharpston,
tajomník: R. Grass,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Internationaal Verhuis- en Transportsbedrijf Jan de Lely BV, v zastúpení: S. Sablon, advocaat,

— belgická vláda, v zastúpení: J.-C. Halleux, splnomocnený zástupca,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: S. Schønberg a F. Ronkes Agerbeek, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálnej advokátky, že vec bude prejednaná bez jej návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 2 ods. 1 až 3 nariadenia Komisie (EHS) č. 1593/91 z 12. júna 1991, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (EHS) č. 719/91 o používaní karnetov TIR a karnetov ATA ako tranzitných dokumentov v Spoločenstve [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 148, s. 11, ďalej len „vykonávacie nariadenie"), v spojení s článkom 11 Colného dohovoru o medzinárodnej preprave tovaru na podklade karnetov TIR, ktorý bol podpísaný v Ženeve (Švajčiarsko) 14. novembra 1975 (ďalej len „dohovor TIR").

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi obchodnou spoločnosťou Internationaal Verhuis- en Transportbedrijf Jan de Lely BV (ďalej len „Jan de Lely") a Belgickým kráľovstvom o vymáhaní daní a poplatkov splatných z dôvodu medzinárodnej dopravy vykonanej na podklade karnetov TIR.

Právny rámec

Ustanovenia uplatniteľné na dopravu TIR

3 Belgické kráľovstvo je zmluvnou stranou dohovoru TIR, práve tak ako Európske spoločenstvo, ktoré ho schválilo nariadením Rady (EHS) č. 2112/78 z 25. júla 1978 (Ú. v. ES L 252, s. 1; Mim. vyd. 02/001, s. 208). Uvedený dohovor nadobudol účinnosť pre Spoločenstvo 20. júna 1983 (Ú. v. ES L 31, s. 13).

4 Dohovor TIR najmä stanovuje, že tovary dopravované na podklade režimu TIR, ktorý zavádza, nie sú predmetom úhrady alebo zloženia colnej zábezpeky dovozných a vývozných ciel a poplatkov v pohraničných colných úradoch.

5 Na účely uskutočnenia týchto výhod dohovor TIR vyžaduje, aby bol k tovarom počas celej dopravy pripojený jednotný dokument, teda karnet TIR, ktorý slúži na kontrolu dodržiavania predpisov. Vyžaduje tiež, aby bola doprava zabezpečovaná tak, že ručiteľmi budú združenia schválené zmluvnými stranami v súlade s ustanoveniami jeho článku 6.

6 Článok 6 ods. 1 dohovoru TIR stanovuje:

„S výhradou podmienok a záruk, ktoré sám určí, môže každá zmluvná strana splnomocniť niektoré združenia, aby priamo alebo prostredníctvom zodpovedajúcich združení vydávali karnety TIR a vystupovali ako ručiteľ.“

7 Karnet TIR sa skladá zo série listov, ktoré obsahujú diel č. 1 a diel č. 2, spolu so zodpovedajúcimi ústrižkami, na ktorých sú uvedené všetky nevyhnutné informácie, pričom jeden pár dielov sa použije na každé tranzitné územie. Na začiatku dopravy je diel č. 1 podaný na colnom úrade odoslania. Zúčtovanie sa vykoná po vrátení dielu č. 2 colným úradom v mieste, kde dopravovaný tovar opúšťa to isté colné územie. Toto konanie sa zopakuje pre každé tranzitné územie s tým, že sa použijú rôzne páry dielov, ktoré sa nachádzajú v tom istom karnete.

8 Podľa článku 8 dohovoru TIR:

„1. Záručné združenie sa zaväzuje zaplatiť splatné dovozné alebo vývozné clá a poplatky zvýšené o prípadné úroky z omeškania, ktoré by sa mali zaplatiť podľa colných zákonov a nariadení krajiny, v ktorej bol predpis týkajúci sa operácie TIR porušený. Toto združenie ručí za zaplatenie uvedených súm spoločne a nerozdielne s osobami, ktoré ich dlhujú.

2. Ak v prípadoch uvedených v odseku 1 tohto článku zákony a nariadenia zmluvnej strany nestanovujú platenie dovozných alebo vývozných ciel a poplatkov, záručné združenie sa zaväzuje zaplatiť za tých istých podmienok sumu rovnajúcu sa výške dovozných alebo vývozných ciel a poplatkov zvýšených o prípadné úroky z omeškania.

3. Každá zmluvná strana určí pre každý karnet TIR maximálnu výšku súm, ktorých zaplatenie možno od záručných združení požadovať podľa ustanovení uvedených odsekov 1 a 2.

4. Záručné združenie je voči orgánom krajiny, v ktorej je colný úrad odoslania od okamihu, keď colný úrad uvoľní karnet TIR, zodpovedné. V ďalších krajinách, ktorými operácia dopravy tovarov na podklade karnetov TIR prechádza, sa táto zodpovednosť začína, len čo sa tovar dovezie…

…

7. Pri vzniknutej splatnosti súm uvedených v odsekoch 1 a 2 tohto článku majú príslušné orgány podľa možností žiadať o ich zaplatenie osobu alebo osoby, ktoré ich priamo dlhujú, prv, než svoj nárok uplatnia voči záručnému združeniu.“

9 Článok 11 dohovoru TIR je sformulovaný takto:

„1. Ak karnet TIR nebol uvoľnený alebo ak bol uvoľnený s výhradami, príslušné orgány nie sú oprávnené požadovať od záručného združenia zaplatenie súm uvedených v článku 8 ods. 1 a 2, pokiaľ tieto orgány do jedného roka od uvoľnenia karnetu TIR písomne neupovedomili združenie o neuvoľnení alebo o uvoľnení s výhradou. Toto ustanovenie platí aj v prípade, keď uvoľnenie bolo získané neoprávnene alebo protizákonne, ale v takom prípade je lehota dvojročná.

2. Žiadosť o zaplatenie súm uvedených v článku 8 ods. 1 a 2 sa zasiela záručnému združeniu najneskoršie tri mesiace odo dňa, keď toto združenie bolo upovedomené o neuvoľnení karnetu, o jeho uvoľnení s výhradou alebo o jeho uvoľnení získanom neoprávnene alebo protizákonne, a najneskoršie do dvoch rokov od toho istého dňa. V prípadoch, ktoré však boli odovzdané súdu v uvedenej dvojročnej lehote, sa žiadosť o zaplatenie zasiela do roka odo dňa, keď sa súdne rozhodnutie stalo vykonateľným.

3. Na zaplatenie požadovaných súm má záručné združenie trojmesačnú lehotu odo dňa, ku ktorému mu bola žiadosť o zaplatenie zaslaná. Zaplatené sumy sa združeniu vrátia, ak sa do dvoch rokov odo dňa uvedeného na žiadosti o zaplatenie colným orgánom preukáže, že pri danej dopravnej operácii neboli predpisy porušené.“

10 Článok 19 dohovoru TIR stanovuje:

„Tovar a cestné vozidlo, jazdná súprava alebo kontajner sa predvádzajú colnému úradu odoslania spolu s karnetom TIR. Colné orgány krajiny odoslania urobia nevyhnutné opatrenia, aby sa presvedčili o presnosti manifestu o tovare a aby priložili colné uzávery alebo skontrolovali colné uzávery priložené pod zodpovednosťou týchto colných orgánov náležite splnomocnenými osobami."

11 Podľa článku 21 uvedeného dohovoru:

„Na každom pohraničnom colnom úrade, ako aj na colných úradoch určenia, sa cestné vozidlo, jazdná súprava alebo kontajner predvádzajú colným orgánom na kontrolu spolu s nákladom a s príslušným karnetom TIR."

12 Článok 37 dohovoru TIR uvádza:

„Ak sa nedá zistiť, na ktorom území došlo k priestupku, platí domnienka, že k nej došlo na území zmluvnej strany, kde bola zistená."

Právo Spoločenstva

13 Článok 1 nariadenia Rady (EHS) č. 719/91 z 21. marca 1991 o používaní karnetov TIR a karnetov ATA ako tranzitných dokumentov v Spoločenstve [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 78, s. 6) uvádza:

„Ak sa v súlade s platnými ustanoveniami dopravuje tovar z jedného miesta v Spoločenstve na druhé v rámci režimu medzinárodnej dopravy tovarov, na ktorý sa vzťahujú karnety TIR (dohovor TIR), Spoločenstvo sa považuje, pokiaľ ide o spôsoby použitia karnetu TIR na účely tejto dopravy, za jediné územie, ktoré vymedzuje nariadenie (EHS) č. 2151/84 Rady z 23. júla 1984 o colnom území Spoločenstva…, zmenené a doplnené poslednýkrát nariadením (EHS) č. 4151/88…“ [*neoficiálny preklad*]

14 Článok 10 nariadenia č. 719/91 stanovuje:

„1. Tento článok sa uplatňuje bez dosahu na osobitné ustanovenia dohovoru TIR a dohovoru ATA o zodpovednosti záručných združení, ak sa používa karnet TIR alebo ATA.

2. Ak sa v priebehu alebo v súvislosti s dopravnou operáciou vykonávanou na podklade karnetu TIR alebo tranzitnou operáciou vykonávanou na podklade karnetu ATA zistí, že v určitom členskom štáte došlo k priestupku alebo nezrovnalosti, clá a ostatné poplatky, ktoré môžu byť splatné, vymáha tento členský štát v súlade s ustanoveniami Spoločenstva alebo s vnútroštátnymi ustanoveniami bez dosahu na uplatnenie trestného konania.

3. Ak nie je možné určiť územie, na ktorom došlo k priestupku alebo nezrovnalosti, hľadí sa na ne tak, že k nim došlo v členskom štáte, v ktorom boli zistené, ak sa v stanovenej lehote nepredloží k spokojnosti colných orgánov dôkaz o zákonnosti operácie alebo o mieste, na ktorom skutočne došlo k priestupku alebo nezrovnalosti.

Ak sa takýto dôkaz nepredloží, predpokladá sa, že k priestupku alebo nezrovnalosti došlo v členskom štáte, kde boli zistené, pričom clá a ďalšie poplatky viažuce sa na predmetné tovary sa vyberú v tomto členskom štáte v súlade s ustanoveniami Spoločenstva a s vnútroštátnymi ustanoveniami.

Ak následne členský štát, kde skutočne došlo k priestupku alebo nezrovnalosti, bol určený, clá a ďalšie poplatky — s výnimkou tých, ktoré boli vybraté v súlade s druhým odsekom ako vlastné zdroje Spoločenstva —, ktorých tovary podliehajú vyrubeniu cla, resp. poplatkov v tomto členskom štáte, mu vráti členský štát, ktorý ich pôvodne vybral. V tomto prípade sa eventuálny preplatok vráti osobe, ktorá ho pôvodne zaplatila.

Ak suma ciel a ďalších poplatkov pôvodne vybratých a vrátených členským štátom, ktorý ich prv vybral, je nižšia ako suma ciel a ďalších poplatkov splatná v členskom štáte, kde skutočne došlo k priestupku alebo nezrovnalosti, tomuto členskému štátu sa zaplatí rozdiel v súlade s ustanoveniami Spoločenstva alebo s vnútroštátnymi ustanoveniami.

Členské štáty prijmú opatrenia nevyhnutné na účely boja proti priestupkom alebo nezrovnalostiam a zabezpečia ich dodržiavanie prijatím a ukladaním účinných sankcií.“ [*neoficiálny preklad*]

15 Článok 2 vykonávacieho nariadenia stanovuje:

„1. Ak sa zistí, že k priestupku alebo nezrovnalosti došlo v priebehu alebo v súvislosti s dopravnou operáciou vykonávanou na podklade karnetu TIR alebo tranzitnou operáciou vykonávanou na podklade karnetu ATA, príslušné orgány to podľa prípadu oznámia držiteľovi karnetu TIR alebo karnetu ATA a záručnému združeniu v lehote predpísanej v článku 11 ods. 1 dohovoru TIR, prípadne v článku 6 ods. 4 dohovoru ATA.

2. Dôkaz o zákonnosti operácie vykonávanej na podklade karnetu TIR alebo karnetu ATA v zmysle článku 10 ods. 3 prvého pododseku nariadenia (EHS) č. 719/91 sa musí predložiť v lehote predpísanej v článku 11 ods. 2 dohovoru TIR, prípadne v článku 7 ods. 1 a 2 dohovoru ATA.

3. Dôkazné bremeno v konaní pred príslušnými orgánmi môže byť unesené najmä:

a) predložením dokladu potvrdeného colnými úradmi, ktorým sa preukazuje, že predmetné tovary boli predložené úradu určenia. Tento doklad musí obsahovať identifikáciu uvedených tovarov;

alebo

b) predložením colného dokladu uvoľnenia na spotrebu vydaného v tretej krajine alebo jeho kópie alebo fotokópie; túto kópiu alebo fotokópiu musí overiť buď

organizácia, ktorá úradne potvrdila originálny doklad, alebo úrady tretej dotknutej krajiny, alebo úrady členských štátov. Tento doklad musí obsahovať identifikáciu uvedených tovarov;

alebo

c) pokiaľ ide o dohovor ATA, dôkazmi, ktoré uvádza článok 8 tohto dohovoru.“ [*neoficiálny preklad*]

16 Nariadenie Rady (EHS) č. 2913/92 z 12. októbra 1992, ktorým sa stanovuje Colný kódex Spoločenstva (Ú. v. ES L 302, s. 1; Mim. vyd. 02/004, s. 307), a nariadenie Komisie (EHS) č. 2454/93 z 2. júla 1993, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (EHS) č. 2913/92, ktorým sa stanovuje Colný kódex Spoločenstva (Ú. v. ES L 253, s. 1; Mim. vyd. 02/006 s. 3), ktoré nadobudli účinnosť 1. januára 1994, zrušili nariadenie č. 719/91 a vykonávacie nariadenie.

17 Článok 454 ods. 3 prvý pododsek nariadenia č. 2454/93 vo svojom pôvodnom znení stanovuje:

„Ak nie je možné určiť miesto, na ktorom území došlo k priestupku alebo nezrovnalosti, má sa za to, že k takémuto priestupku alebo nezrovnalosti došlo v členskom štáte, v ktorom bol zistený, ak v lehote ustanovenej v článku 455 (1) nie je k spokojnosti colných orgánov predložený dôkaz o zákonnosti operácie alebo o mieste, na ktorom skutočne došlo k priestupku alebo nezrovnalosti.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

18 Dňa 26. novembra 1992 kantoor der douane en accijnzen te Antwerpen (Úrad pre clá a spotrebné dane v Antverpách) (Belgicko) prijal karnet TIR — TABAK 9445594 na dopravu cigariet do Macedónska. Držiteľom karnetu bol Jan de Lely. Záručným združením bola Fédération royale belge des transporteurs (Febetra).

19 Dňa 27. novembra 1992, alebo v období okolo tohto dňa, boli príves použitý na túto dopravu a náklad cigariet odcudzené v Limburgu nad Lahnom (Nemecko).

20 Belgické kráľovstvo po tom, ako zistilo, že karnet TIR prijatý v Antverpách nebol uvoľnený, vyrubilo dovozné clá a spotrebné dane súvisiace s uvedenou dopravou a vydalo platobný výmer. V tejto súvislosti neuvoľnenie karnetu TIR bolo listom zo 4. marca 1993 oznámené Febetre.

21 Držiteľ karnetu TIR bol o jeho neuvoľnení oboznámený až 17. novembra 1994.

22 Jan de Lely podal žalobu proti platobnému výmeru na rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen (Súd prvého stupňa v Antverpách).

23 V konaní pred týmto súdom sa Jan de Lely domáhal zrušenia uvedeného platobného výmeru.

24 V priebehu konania pred prvostupňovým súdom Jan de Lely predložil jednak zápisnicu zhotovenú 13. februára 1993 Mestskou políciou v Kerkrade (Holandsko), z ktorej vyplýva, že približne 27. novembra 1992 bol v Nemecku spáchaný trestný čin krádeže, a jednak rozsudky, ktoré vyhlásil Okresný súd v Maastrichte v októbri 1993, na základe ktorých boli odsúdení páchatelia trestného činu krádeže.

25 Rozsudkom zo 17. októbra 2003 rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen zamietol žalobu podanú Janom de Lely.

26 Jan de Lely podal odvolanie proti tomuto rozhodnutiu na hof van beroep te Antwerpen (Odvolací súd v Antverpách).

27 Za týchto okolností hof van beroep te Antwerpen rozhodol o prerušení konania a položil Súdnemu dvor tieto tri prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 2 ods. 1 [vykonávacieho] nariadenia v spojení s článkom 11 ods. 1 (dohovoru TIR) vykladať v tom zmysle, že prekluzívna lehota upravená v článku 11 ods. 1 dohovoru TIR platí len v prospech záručného združenia, nie však v prospech držiteľa karnetu, resp. že prekročenie lehoty jedného roka od prijatia karnetu TIR má s ohľadom na držiteľa karnetu vplyv na vymožiteľnosť colného dlhu, resp. spotrebných daní a zvláštnych spotrebných daní a na jeho zodpovednosť, a že prekročenie tejto lehoty jedného roka má za následok zánik práva príslušných colných orgánov vybrať tento dlh?

2. Má sa článok 2 ods. 2 a 3 [vykonávacieho] nariadenia v spojení s článkom 11 ods. 1 dohovoru TIR vykladať v tom zmysle, že v tomto ustanovení upravená lehota sa

vzťahuje len na predloženie dôkazu o zákonnosti dopravy, ale nie na predloženie dôkazu o mieste, na ktorom došlo k priestupku alebo nezrovnalosti?

3. Treba článok 2 ods. 2 a 3 [vykonávacieho] nariadenia v spojení s článkom 11 ods. 1 a 2 dohovoru TIR vykladať v tom zmysle, že ak sa lehota stanovená v tomto ustanovení vzťahuje aj na predloženie dôkazu o mieste, na ktorom došlo k priestupku alebo nezrovnalosti, nie je táto lehota prekluzívnou lehotou a že držiteľ karnetu môže stále predložiť tento dôkaz aj po uplynutí tejto lehoty?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

28 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 2 ods. 1 vykonávacieho nariadenia v spojení s článkom 11 ods. 1 dohovoru TIR musí vykladať v tom zmysle, že nedodržanie lehoty na oznámenie o neuvoľnení karnetu TIR vzhľadom na držiteľa tohto karnetu má za následok zánik práva príslušných colných orgánov vybrať tieto clá a poplatky splatné z dôvodu medzinárodnej dopravy tovarov uskutočnenej na podklade uvedeného karnetu.

Pripomienky účastníkov konania

29 Žalobkyňa vo veci samej najskôr uvádza, že zo spojených ustanovení článku 2 ods. 1 vykonávacieho nariadenia a článku 11 ods. 1 dohovoru TIR výslovne vyplýva, že

príslušné úrady sú povinné oznámiť držiteľovi karnetu TIR, ako aj záručnému združeniu priestupok alebo nezrovnalosť v lehote jedného roka odo dňa prijatia karnetu TIR. Toto oznámenie umožní držiteľovi karnetu TIR oznámiť dôkazy, ktoré má, aby sa rýchlo určil štát poverený vybratím ciel. Následne žalobkyňa vo veci samej spresňuje, že uplynutie tejto lehoty spôsobuje zánik vymáhateľnosti colného dlhu, ak dotknutý subjekt dokáže preukázať miesto, kde skutočne došlo k priestupku alebo nezrovnalosti. Takým je aj prípad vo veci samej. Nakoniec tvrdí, že z ustanovení dohovoru TIR, najmä z jeho článku 8 ods. 1 a 7 vyplýva, že najskôr sa treba domáhať zaplatenia od držiteľa karnetu TIR, a to predtým, než sa uplatní nárok u záručného združenia. Preto nie je logické, že zanikla pohľadávka voči záručnému združeniu, hoci nedošlo k preklúzii nároku voči uvedenému držiteľovi.

30 Belgická vláda zastáva názor, že lehota, ktorú stanovuje článok 2 ods. 1 vykonávacieho nariadenia, odkazuje na ročnú lehotu, ktorá začína plynúť odo dňa prijatia karnetu TIR, ako ho upravuje článok 11 ods. 1 dohovoru TIR. Podľa názoru tejto vlády lehota, ktorú stanovuje uvedený článok 2 ods. 1, však napriek tomu nesmie byť považovaná za prekluzívnu lehotu. Ani článok 2 ods. 1 vykonávacieho nariadenia, ani jeho základné nariadenie, čiže nariadenie č. 719/891, ani ďalšie ustanovenia práva Spoločenstva totiž neobsahujú údaje v tomto zmysle. Naopak, zo samotného znenia článku 11 ods. 1 dohovoru TIR, ako aj z účelu tohto dohovoru vyplýva, že lehota, ktorú stanovuje, je síce prekluzívnou lehotou, ale výlučne voči záručnému združeniu. Dohovor TIR neobsahuje spôsoby vymáhania splatných súm od držiteľa karnetu TIR.

31 Rovnako Komisia Európskych spoločenstiev sa domnieva, že lehota uvedená v článku 11 ods. 1 dohovoru TIR je úplne zjavne prekluzívnou lehotou, pokiaľ ide o záručné združenie. Naopak, takýto záver nemožno vysloviť, pokiaľ sú predmetom sporu právne vzťahy medzi držiteľom karnetu TIR a príslušnými úradmi. Vyplýva totiž zo znenia sporných ustanovení, ako aj z celého dohovoru TIR, že držiteľ karnetu TIR je viazaný povinnosťou vyvinúť úsilie v súvislosti s dopravou uskutočňovanou na podklade karnetu TIR. Na rozdiel od záručného združenia platí domnienka, že

uvedený držiteľ je informovaný o priestupkoch alebo nezrovnalostiach, ku ktorým došlo v priebehu dopravy, a preto by mohol predvídať, že príslušné úrady budú od neho vymáhať dlžné sumy.

32 Komisia dodáva, že lehota na oznámenie voči držiteľovi karnetu TIR sa jednoducho zameriava na to, aby príslušné úrady vo vhodnom čase začali konanie, ktoré sa skončí zaplatením daňového dlhu. Táto lehota teda chráni záujem Spoločenstva na tom, aby rýchle získalo vlastné zdroje. Uplynutie lehoty na oznámenie voči držiteľovi karnetu TIR preto nemá nijaký vplyv na vymožiteľnosť daňového dlhu. Takýto výklad ďalej zodpovedá v súčasnosti účinným právnym predpisom.

Odpoveď Súdneho dvora

33 Najskôr treba poznamenať, že ak sa v priebehu alebo v súvislosti s dopravnou operáciou vykonávanou na podklade karnetu TIR zistí, že došlo k priestupku alebo nezrovnalosti, lehotu na oznámenie o neuvoľnení karnetu voči držiteľovi tohto karnetu určuje článok 2 ods. 1vykonávacieho nariadenia.

34 Podľa tohto článku 2 ods. 1 príslušné orgány oznámia priestupok alebo nezrovnalosť držiteľovi karnetu TIR a záručnému združeniu v lehote predpísanej v článku 11 ods. 1 dohovoru TIR.

35 Uvedený článok 11 ods. 1 stanovuje, že príslušné orgány nie sú oprávnené požadovať od záručného združenia zaplatenie súm uvedených v článku 8 ods. 1 a 2 dohovoru TIR,

pokiaľ tieto orgány do jedného roka od prijatia karnetu TIR písomne neupovedomili združenie o neuvoľnení (pozri v tejto súvislosti rozsudok z 19. marca 2009, Komisia/Taliansko, C-275/07, Zb. s. I-2005, bod 92).

36 Ak aj z uvedeného vyplýva, že lehota na oznámenie voči držiteľovi karnetu TIR je jednoročná a začína plynúť dňom prijatia karnetu týmito úradmi (pozri rozsudok z 5. októbra 2006, Komisia/Holandsko, C-312/04, Zb. s. I-9923, bod 50), zostáva však nezodpovedaná otázka, či odkaz článku 2 ods. 1 vykonávacieho nariadenia na lehotu, ktorú stanovuje článok 11 ods. 1 dohovoru TIR, sa týka len samotnej dĺžky tejto lehoty, alebo či sa naopak týka aj dôsledkov uplynutia tejto lehoty, to znamená, že nedodržanie tejto lehoty spôsobuje zánik dlhu. Uvedený článok 11 ods. 1 totiž stanovuje zánik colného dlhu v prípade nedodržania tejto lehoty, len pokiaľ ide o záručné združenie.

37 Pokiaľ ide o držiteľa karnetu TIR, treba najskôr poznamenať, že ani článok 2 ods. 1 vykonávacieho nariadenia, ani žiadne ďalšie ustanovenie tohto nariadenia neuvádzajú dôsledky, ktoré môžu vyplynúť z nedodržania lehoty na oznámenie (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. novembra 2002, SPKR, C-112/01, Zb. s. I-10655, bod 28).

38 Následne treba zdôrazniť, že vykonávacie nariadenie sa musí, pokiaľ je to možné, vykladať v súlade so základným nariadením, ako aj s medzinárodnými zmluvami, ktoré uzavrelo Spoločenstvo (pozri najmä rozsudky z 10. septembra 1996, Komisia/Nemecko, C-61/94, Zb. s. I-3989, bod 52; SPKR, už citovaný, bod 29, ako aj z 9. januára 2003, Petrotub a Republica, C-76/00 P, Zb. s. I-79, bod 57).

39 Účinky nedodržania lehoty uvedenej v článku 2 ods. 1 vykonávacieho nariadenia treba teda posúdiť na jednej strane so zreteľom na nariadenie č. 719/91 a na druhej strane so zreteľom na dohovor TIR.

40 Na základe nijakého ustanovenia nariadenia č. 719/91 ani dohovoru TIR však nemožno vyvodiť záver, že nedodržanie lehoty na oznámenie voči držiteľovi karnetu TIR, uvedenej v článku 2 ods. 1 vykonávacieho nariadenia, spôsobuje zánik dlhu tohto držiteľa, a teda ho oslobodzuje od povinnosti zaplatiť uvedený dlh (pozri v tomto zmysle rozsudok SPKR, už citovaný, bod 30).

41 Naopak, ako správne uvádza Komisia, zo systému dohovoru TIR vyplýva, že voči držiteľovi karnetu TIR lehota na oznámenie, ako vyplýva z vykonávacieho nariadenia, nie je prekluzívnou lehotou.

42 Povinnosti vyplývajúce z dohovoru TIR pre držiteľa tohto karnetu totiž preukazujú, že platí domnienka, že držiteľ karnetu TIR je informovaný o priestupku alebo nezrovnalosti, ku ktorým došlo v priebehu dopravy uskutočnenej na podklade režimu TIR.

43 Najmä z článkov 19 a 21 dohovoru TIR vyplýva, že držiteľ karnetu TIR musí dohliadať na pristavenie motorového vozidla a na predloženie tovarov na colnom úrade odoslania a na pristavenie motorového vozidla s nákladom a s karnetom s ním súvisiacim v každom pohraničnom colnom úrade, ako aj na colnom úrade určenia. Z toho vyplýva, že platí domnienka, že držiteľ karnetu TIR na rozdiel od záručného združenia vie o priebehu dopravy na podklade tohto karnetu.

44 Za týchto podmienok nedodržanie jednoročnej lehoty, ktorá vyplýva z vykonávacieho nariadenia, nemá nijaký vplyv na samotnú vymožiteľnosť ciel a poplatkov súvisiacich s dopravou a neovplyvňuje právo príslušných úradov vymáhať ich od držiteľa karnetu TIR.

45 V rozpore s tým, čo tvrdí žalobkyňa vo veci samej, otázka, či držiteľ karnetu TIR v prípade uplynutia tejto lehoty dokáže predložiť dôkaz o mieste, kde skutočne došlo

k priestupku alebo nezrovnalosti, nie je relevantná na určenie toho, či táto lehota na oznámenie je prekluzívnou lehotou.

46 Je pravda, že vo svojom už citovanom rozsudku SPKR Súdny dvor podal výklad ustanovenia, ktorého predmetom je aj nedodržanie lehoty na oznámenie, čiže ustanovenie zakotvené v článku 379 ods. 1 nariadenia č. 2454/93, ktoré sa týka režimu vonkajšieho tranzitu. Súdny dvor v tejto súvislosti konštatoval, že nedodržanie jedenásťmesačnej lehoty, ktorú stanovuje uvedený článok, nezbavuje hlavného dlžníka povinnosti zaplatiť colný dlh, najmä keď mu suma tohto dlhu bola oznámená v stanovenej prekluzívnej lehote a keď dotknutá osoba nedokázala predložiť dôkaz o mieste, kde došlo k priestupku alebo nezrovnalosti, ako to stanovuje iný článok toho istého nariadenia (pozri rozsudok SPKR, už citovaný, bod 32).

47 Podľa žalobkyne vo veci samej z tohto rozsudku vyplýva, že uplynutie lehoty nespôsobuje zánik vymáhateľnosti colného dlhu, ak dotknutá osoba nedokázala predložiť dôkaz o mieste, kde došlo k priestupku alebo nezrovnalosti. *A contrario* z toho vyvodzuje, že uplynutie tejto lehoty spôsobuje zánik vymáhateľnosti tohto dlhu, ak dotknutá osoba dokázala predložiť takýto dôkaz.

48 Súdny dvor však v už citovanom rozsudku SPKR rozhodol, že nedodržanie predmetnej lehoty na oznámenie v tejto právnej veci nebráni samo osebe vybratiu colného dlhu (pozri rozsudok zo 14. apríla 2005, Komisia/Holandsko, C-460/01, Zb. s. I-2613, bod 60). Súdny dvor v bode 32 uvedeného rozsudku SPKR totiž pripomenul, že po uplynutí lehoty na oznámenie vymáhateľnosť takéhoto dlhu závisí od ďalších podmienok, najmä od neexistencie dôkazu o mieste, kde došlo k priestupku alebo nezrovnalosti.

49 V rozpore s tým, čo tvrdí žalobkyňa vo veci samej, Súdny dvor preto vôbec nepodmienil preklúziu lehoty na oznámenie možnosťou predložiť dôkaz o mieste, kde došlo k priestupku alebo nezrovnalosti.

50 Nakoniec je dôležité spresniť, že cieľom článku 2 ods. 1 vykonávacieho nariadenia je zabezpečiť jednotné a dôsledné uplatňovanie ustanovení v oblasti vyberania ciel a poplatkov v záujme rýchleho a efektívneho získania vlastných zdrojov Spoločenstva (rozsudok z 5. októbra 2006, Komisia/Holandsko, už citovaný, bod 54, a analogicky rozsudok zo 14. apríla 2005, Komisia/Holandsko, už citovaný, bod 60).

51 So zreteľom na tento cieľ sa teda ročná lehota voči držiteľovi karnetu TIR musí, ako poznamenáva Komisia, považovať za procesné pravidlo, ktoré je záväzné iba pre administratívne orgány, aby ich viedlo k čo najrýchlejšiemu konaniu, ako je možné (pozri v tomto zmysle rozsudok SPKR, už citovaný, bod 34).

52 Vzhľadom na všetko uvedené treba odpovedať na prvú otázku tak, že článok 2 ods. 1 vykonávacieho nariadenia v spojení s článkom 11 ods. 1 dohovoru TIR sa musí vykladať v tom zmysle, že nedodržanie lehoty na oznámenie o neuvoľnení karnetu TIR voči držiteľovi tohto karnetu nemá za následok zánik práva príslušných colných orgánov vybrať clá a poplatky dlžné z dôvodu medzinárodnej dopravy tovarov uskutočnenej na podklade uvedeného karnetu.

O druhej otázke

53 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či sa článok 2 ods. 2 a 3 vykonávacieho nariadenia v spojení s článkom 11 ods. 1 a 2 dohovoru TIR musí vykladať v tom zmysle, že určuje len lehotu na predloženie dôkazu o vykonaní dopravy v súlade s právom, a nie lehotu na predloženie dôkazu o mieste, kde došlo k priestupku alebo nezrovnalosti.

Pripomienky účastníkov konania

54 Žalobkyňa vo veci samej sa domnieva, že zásada právnej istoty bráni tomu, aby sa článok 2 ods. 2 a 3 vykonávacieho nariadenia vykladal tak, že stanovuje aj lehotu na predloženie dôkazu o mieste, kde došlo k priestupku alebo nezrovnalosti.

55 Belgická vláda sa domnieva, že je úlohou vnútroštátneho súdu uplatňovať vnútroštátne ustanovenia o predkladaní dôkazov, keďže článok 2 ods. 2 vykonávacieho nariadenia stanovuje len lehotu na predloženie dôkazu o tom, že postup je v súlade s právom, a nie lehotu na preukázanie miesta, kde skutočne došlo k priestupku alebo nezrovnalosti. Tento výklad okrem toho potvrdzuje na jednej strane článok 2 ods. 3 vykonávacieho nariadenia, ktorý upravuje len dôkazy potvrdzujúce, že doprava vykonaná na podklade karnetu TIR je v súlade s právom, a na druhej strane nadobudnutím účinnosti článku 454 ods. 3 prvého pododseku nariadenia č. 2454/93, na základe ktorého zákonodarca Spoločenstva odteraz výslovne určil lehotu na predloženie dôkazu o mieste, kde došlo k priestupku alebo nezrovnalosti.

56 Belgická vláda uvádza, že v každom prípade treba postupovať s určitou pružnosťou, aby sa poskytol časový priestor na určenie miesta, kde skutočne došlo k priestupku alebo nezrovnalosti.

57 Aj Komisia zastáva názor, že je úlohou vnútroštátneho súdu, v prípade, že právne predpisy Spoločenstva nestanovujú lehotu, aby určil, podľa zásad svojho vnútroštátneho práva uplatniteľných na dôkazy, či v konkrétnom prípade, ktorý prejednáva, a so zreteľom na všetky okolnosti bol dôkaz o mieste, kde došlo k priestupku alebo nezrovnalosti, predložený v lehotách. V rámci svojho posúdenia vnútroštátny súd musí zohľadniť skutočnosť, že na jednej strane držiteľ karnetu TIR nemusí byť v situácii, že nemôže z materiálneho hľadiska predložiť vyššie uvedený dôkaz, a na druhej strane, že lehota nemusí byť príliš dlhá na to, aby z právneho a materiálneho hľadiska umožnila vymoženie dlžných súm v inom členskom štáte.

Odpoveď Súdneho dvora

58 Pokiaľ ide o lehotu na predloženie dôkazu o mieste, kde došlo k priestupku alebo nezrovnalosti, dôležité je pripomenúť, že článok 10 ods. 3 nariadenia č. 719/91 stanovuje, že ak nie je možné určiť územie, na ktorom došlo k priestupku alebo nezrovnalosti, hľadí sa na ne tak, že k nim došlo v členskom štáte, v ktorom boli zistené, ak sa v stanovenej lehote nepredloží k spokojnosti colných orgánov dôkaz o tom, že operácia je v súlade s právom, alebo o mieste, na ktorom skutočne došlo k priestupku alebo nezrovnalosti.

59 Uvedený článok 10 ods. 3 však bol vykonaný článkom 2 ods. 2 vykonávacieho nariadenia, ktorý určuje — odkazom na článok 11 ods. 2 dohovoru TIR — lehotu na predloženie dôkazu o tom, že operácia je v súlade s právom. Uvedený článok 2 ods. 2 však nič nehovorí o lehote uplatniteľnej na predloženie dôkazu o mieste, kde došlo k priestupku alebo nezrovnalosti.

60 Podľa znenia článku 2 ods. 2 vykonávacieho nariadenia sa teda toto nariadenie použije len na lehotu na predloženie dôkazu o tom, že operácia je v súlade s právom, a nie na lehotu na predloženie dôkazu o mieste, kde došlo k priestupku alebo nezrovnalosti.

61 Ako poznamenáva belgická vláda, toto zistenie je potvrdené znením odseku 3 toho istého článku 2, ktorý upravuje predkladanie dôkazov, iba pokiaľ ide o súlad vykonanej dopravy s právom.

62 Potom treba zdôrazniť, že článok 2 ods. 2 vykonávacieho nariadenia nemožno vykladať v tom zmysle, že lehotu, ktorú stanovuje, zodpovedá tak isto lehote, v rámci ktorej sa musí predložiť dôkaz o mieste, kde došlo k priestupku alebo nezrovnalosti.

63 Je totiž úlohou zákonodarcu určiť lehotu na predloženie dôkazu o mieste, kde došlo k priestupku alebo nezrovnalosti. V tejto súvislosti lehotu na predloženie tohto dôkazu ďalej následne určil článok 454 ods. 3 prvý pododsek nariadenia č. 2454/93, teda vykonávacie nariadenie nariadenia č. 2913/92. V prejednávanej veci však nariadenie č. 2454/93 nie je uplatniteľné *ratione temporis*.

64 Je pravda, že pokiaľ ide o záručné združenie, Súdny dvor vo svojom rozsudku z 23. septembra 2003, BGL (C-78/01, Zb. s. I-9543), rozhodol tak, že lehota na predloženie dôkazu o mieste, kde došlo k priestupku alebo nezrovnalosti, je dvojročná, pričom táto lehota začína plynúť odo dňa, ku ktorému mu bola doručená žiadosť o zaplatenie.

65 Dôležité je však poznamenať, že v už citovanom v rozsudku BGL sa Súdny dvor vyjadril v presnom kontexte, najmä v kontexte článkov 454 a 455 nariadenia č. 2454/93, ako boli uplatniteľné na skutkové okolnosti, ktoré sú pôvodom tejto právnej veci. Ako je však uvedené v bode 63 tohto rozsudku, tieto články určovali výslovne lehotu na predloženie dôkazu o mieste, kde došlo k priestupku alebo nezrovnalosti, zatiaľ čo takýto text Spoločenstva v prejednávanej právnej veci chýba, keďže spomínané články neboli uplatniteľné *ratione temporis*.

66 Ako tvrdia belgická vláda a Komisia, v prípade, že neexistuje právna úprava Spoločenstva o lehote na predloženie dôkazu o mieste, kde došlo k priestupku alebo nezrovnalosti, je úlohou vnútroštátneho súdu, aby podľa zásad svojho vnútroštátneho práva uplatniteľných na dôkazy určil, či v konkrétnom prípade, ktorý prejednáva, a so zreteľom na všetky okolnosti bol dôkaz predložený v lehotách (pozri analogicky rozsudok z 23. marca 2000, Met-Trans a Sagpol, C-310/98 a C-406/98, Zb. s. I-1797, body 29 a 30).

67 Súdnemu dvoru však prislúcha, aby uviedol určité kritériá alebo zásady Spoločenstva, ktoré sa musia dodržať pri tomto posúdení (pozri analogicky rozsudok z 10. apríla 2008, Marks & Spencer, C-309/06, Zb. s. I-2283, bod 61).

68 Vnútroštátny súd musí po prvé zohľadniť, že dôkaz o mieste, kde došlo k priestupku alebo nezrovnalosti, má za cieľ spochybniť právomoc členského štátu, ktorý vyberá clá a poplatky, pričom súčasne označí ten členský štát, ktorý bude mať právomoc domáhať sa týchto ciel a poplatkov, keď sa domnienka o mieste, kde došlo k priestupku alebo nezrovnalosti, bude považovať za vyvrátenú (rozsudok BGL, už citovaný, bod 54).

69 Tento iný členský štát sa musí teda určiť rýchlo, aby mohol prijať opatrenia nevyhnutné na výber dlžných súm. Preto by sa zasiahlo do úplného účinku práva Spoločenstva, ak by vnútroštátne právo stanovovalo príliš dlhú lehotu, ktorá by z materiálneho a právneho hľadiska viac neumožňovala výber dlžných súm v inom členskom štáte (pozri rozsudok BGL, už citovaný, bod 55).

70 Po druhé treba pripomenúť, že dodržiavanie práv na obranu počas celého konania, ktoré je vedené proti osobe a môže viesť k vydaniu rozhodnutia, ktoré jej spôsobí ujmu, a najmä v konaní, ktoré môže viesť k uloženiu sankcií, je základnou zásadou práva Spoločenstva. Táto zásada vyžaduje, aby každej osobe, ktorej môže byť uložená sankcia, bolo umožnené účinne uviesť svoj názor, pokiaľ ide o skutočnosti, na základe ktorých bola uložená sankcia, a predložiť každý relevantný dôkaz na svoju obranu (pozri rozsudky z 21. marca 1990, Belgicko/Komisia, nazvaný „Tubemeuse“, C-142/87, Zb. s. I-959, body 46 a 47; z 29. júna 1994, Fiskano/Komisia, C-135/92, Zb. s. I-2885, body 39 a 40, ako aj BGL, už citovaný, bod 52).

71 Z toho vyplýva, že vnútroštátny súd musí pri posúdení lehoty na predloženie dôkazu o mieste, kde došlo k priestupku alebo nezrovnalosti, v prípade, akým je vec sama, dohliadať na to, aby sa držiteľ karnetu TIR neocitol v situácii, že nemôže z materiálneho hľadiska predložiť tento dôkaz (pozri v tomto zmysle rozsudok BGL, už citovaný, bod 66).

72 Vzhľadom na vyššie uvedené treba odpovedať na druhú otázku tak, že článok 2 ods. 2 a 3 vykonávacieho nariadenia v spojení s článkom 11 ods. 1 a 2 dohovoru TIR sa musí vykladať v tom zmysle, že určuje len lehotu na predloženie dôkazu o riadnom vykonaní dopravy, a nie lehotu na predloženie dôkazu o mieste, kde došlo k priestupku alebo nezrovnalosti. Je úlohou vnútroštátneho súdu, aby podľa zásad svojho vnútroštátneho práva uplatniteľných na dôkazy určil, či v konkrétnom prípade, ktorý prejednáva, a so zreteľom na všetky okolnosti bol tento posledný uvedený dôkaz predložený v lehotách. Vnútroštátny súd však posúdi túto lehotu v súlade s právom Spoločenstva a najmä so zreteľom na skutočnosť, že na jednej strane lehota by nemala byť príliš dlhá, a to preto, aby fyzicky a právne umožňovala výber dlžných súm v inom členskom štáte, a na druhej strane, aby táto lehota nespôsobila to, že držiteľ karnetu TIR sa ocitne v situácii, že fyzicky nemôže predložiť vyššie uvedený dôkaz.

O tretej otázke

73 So zreteľom na odpoveď na druhú otázku netreba zodpovedať tretiu otázku.

O trovách

74 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

1. **Článok 2 ods. 1 nariadenia Komisie (EHS) č. 1593/91 z 12. júna 1991, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (EHS) č. 719/91 o používaní karnetov TIR a karnetov ATA ako tranzitných dokumentov v Spoločenstve, v spojení článkom 11 ods. 1 Colného dohovoru o medzinárodnej preprave tovaru na podklade karnetov TIR, podpísaného v Ženeve 14. novembra 1975, sa má vykladať v tom zmysle, že nedodržanie lehoty na oznámenie o neuvoľnení karnetu TIR voči držiteľovi tohto karnetu nemá za následok zánik práva príslušných colných orgánov vybrať clá a poplatky dlžné z dôvodu medzinárodnej dopravy tovarov uskutočnenej na podklade uvedeného karnetu.**

2. **Článok 2 ods. 2 a 3 nariadenia č. 1593/91 v spojení článkom 11 ods. 1 a 2 Colného dohovoru o medzinárodnej preprave tovaru na podklade karnetov TIR, podpísaného v Ženeve 14. novembra 1975, sa musí vykladať v tom zmysle, že určuje len lehotu na predloženie dôkazu o riadnom vykonaní dopravy, a nie lehotu na predloženie dôkazu o mieste, kde došlo k priestupku alebo nezrovnalosti. Je úlohou vnútroštátneho súdu, aby podľa zásad svojho vnútroštátneho práva uplatniteľných na dôkazy určil, či v konkrétnom prípade, ktorý prejednáva, a so zreteľom na všetky okolnosti bol tento posledný uvedený dôkaz predložený v lehotách. Vnútroštátny súd však posúdi túto lehotu v súlade s právom Spoločenstva a najmä so zreteľom na skutočnosť, že na jednej strane lehota by nemala byť príliš dlhá, a to preto, aby fyzicky a právne umožňovala výber dlžných súm v inom členskom štáte, a na druhej strane, aby táto lehota nespôsobila to, že držiteľ karnetu TIR sa ocitne v situácii, že fyzicky nemôže predložiť vyššie uvedený dôkaz.**

Podpisy